

Adnabod Dioddefwyr Caethwasiaeth Fodern: Galwad am Dystiolaeth

Cyflwyniad

Mae'r Llywodraeth wedi ymrwymo i ddiwygio system y DU ar gyfer adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern. Ein gweledigaeth yw, dros y pum mlynedd nesaf, bod gan y DU ddull mwy effeithiol o adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern, lle mae dioddefwyr yn cael eu hadnabod yn gynnar ac yn gywir fel y gellir eu hamddiffyn a rhoi cymorth a chefnogaeth briodol iddynt tuag at eu hadferiad o gamfanteisio. Drwy'r Galwad hon am Dystiolaeth, mae'r Llywodraeth â diddordeb mewn clywed gan ystod eang o wahanol grwpiau am ffyrdd o gyflawni'r weledigaeth hon.

Cefndir

Terminoleg

Rydym yn cydnabod bod gwahanol dermau dewisol ar gyfer disgrifio'r rhai sydd wedi cael eu camfanteisio mewn caethwasiaeth fodern, gyda thermau gan gynnwys 'dioddefwr', 'goroeswr' a 'pherson â phrofiad bywyd' yn cael eu defnyddio. Mae'r Galwad hon am Dystiolaeth yn defnyddio'r term 'dioddefwr' mewn sawl lle o ystyried mai dyma'r term a ddefnyddir mewn deddfwriaeth berthnasol, megis Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015.

Beth yw caethwasiaeth fodern?

Mae caethwasiaeth fodern yn derm ymbarél sy'n cwmpasu caethwasiaeth, caethwasanaeth a llafur dan orfod a llafur gorfodol, a masnachu pobl at ddibenion camfanteisio. Gall camfanteisio amlygu ei hun mewn gwahanol ffyrdd, gan gynnwys camfanteisio rhywiol, llafur dan orfod camfanteisio troseddol a chaethwasiaeth ddomestig.¹ Mae caethwasiaeth fodern yn y DU yn effeithio ar fenywod, dynion a phlant a gwladolion Prydeinig a thramor.²

Beth yw pwrpas adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern?

Mae adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern yn effeithiol yn y DU yn hanfodol er mwyn sicrhau y gellir amddiffyn dioddefwyr a rhoi cymorth a chefnogaeth briodol iddynt tuag at eu hadferiad o gamfanteisio. Yn ogystal â galluogi mynediad at amddiffyniadau a chefnogaeth, mae system adnabod effeithiol yn cefnogi blaenoriaethau eraill y Llywodraeth, er enghraifft:

- Mae adnabod dioddefwyr yn gynnar a darparu cefnogaeth yn **atal y niwed a'r costau cymdeithasol ac economaidd³ sy'n gysylltiedig** â chamfanteisio parhaus neu ail-

¹ Am ragor o wybodaeth am deipoleg troseddau caethwasiaeth fodern, gweler [Teipoleg o droseddau caethwasiaeth fodern yn y DU – GOV.UK](#)

²Swyddfa Gartref (2025) *Caethwasiaeth fodern: Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol a Dyletswydd i Hysbysu ystadegau'r DU, crynodeb diwedd blwyddyn 2024*, a gyhoeddwyd 6 Mawrth 2025. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/statistics/modern-slavery-nrm-and-dtn-statistics-end-of-year-summary-2024/modern-slavery-national-referral-mechanism-and-duty-to-notify-statistics-uk-end-of-year-summary-2024>

³ Y Swyddfa Gartref (2018) *Costau economaidd a chymdeithasol caethwasiaeth fodern*, cyhoeddwyd Gorffennaf 2018. Ar gael yn: <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5b59d143ed915d0b92a4f53e/economic-and-social-costs-of-modern-slavery-horr100.pdf>

fasnachu.

- Er bod y broses adnabod dioddefwyr yn rhywbeth ar wahân i ymchwiliad troseddol i gaethwasiaeth fodern, gall adnabod effeithiol arwain at ddioddefwyr yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi i **ymgysylltu mewn prosesau cyfiawnder troseddol** yn erbyn eu masnachwyr a'u camfanteiswyr.
- Gall adnabod dioddefwyr camfanteisio troseddol, gan gynnwys plant, yn gynnar ac yn gywir **leihau'r risg o droseddoli** rhai sy'n cael eu gorfodi i gyflawni troseddau fel rhan o'u camfanteisio.
- Mae bodolaeth proses adnabod ffurfiol yn darparu **data a mewnwelediadau am raddfa a natur** y bobl yr effeithir arnynt gan gaethwasiaeth fodern yn y DU, sy'n llywio ymdrechion atal.

Beth yw'r Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol?

Y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM) yw'r fframwaith a ddefnyddir ar hyn o bryd yn y DU i nodi dioddefwyr caethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ffurfiol, yn unol â rhwymedigaethau cyfreithiol y DU.⁴ O dan y system bresennol, mae Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf dynodedig⁵, gan gynnwys yr heddlu, Sefydliadau Anllywodraethol (NGOs), awdurdodau lleol a rhannau o'r Swyddfa Gartref, yn atgyfeirio pobl y maent yn amau eu bod yn ddioddefwyr caethwasiaeth fodern at yr NRM. Rhaid i oedolion (18 oed neu hŷn) gydsynio i gael eu hatgyfeirio at yr NRM, tra nad oes angen i blant 17 oed ac iau gydsynio i gael eu hatgyfeirio. Gellir atgyfeirio oedolion a gafodd eu camfanteisio pan oeddent yn blant hefyd. Fel y nodir yn adran 52 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015, mae gan awdurdodau cyhoeddus yng Nghymru a Lloegr ddyletswydd statudol i hysbysu'r Swyddfa Gartref pan fyddant yn dod ar draws dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern. Cyflawnir y ddyletswydd hon naill ai drwy atgyfeirio plentyn neu ddioddefwr posibl sy'n oedolyn sy'n cydsynio i'r NRM, neu drwy hysbysu'r Swyddfa Gartref drwy'r broses Dyletswydd i Hysbysu (DtN) os nad yw dioddefwr sy'n oedolyn yn cydsynio i fynd i mewn i'r NRM.

Yn dilyn atgyfeirio, mae awdurdodau cymwys yn y Swyddfa Gartref (yr Awdurdod Cymwys Sengl a'r Awdurdod Cymwys Gorfodi Mewnffudo) yn asesu pob atgyfeiriad i benderfynu a yw rhywun yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern. Gwneir penderfyniad Seiliau Rhesymol (RG) yn gyntaf i nodi a yw'r unigolyn yn ddioddefwr posibl, ac yna penderfyniad Seiliau Terfynol (CG) i gadarnhau a yw'r unigolyn yn ddioddefwr. Mewn rhai sefyllfaoedd, gellir gwneud cais i ailystyried penderfyniad RG neu CG negyddol. Mae'r cyfnod rhwng penderfyniadau'r RG a'r CG - a elwir yn aml yn gyfnod myfyrio ac adfer - yn cynnig amddiffyniad rhag cael eich symud o'r DU a mynediad at ystod o hawliau cymorth. Fodd bynnag, efallai na fydd y cyfnod hwn yn berthnasol mewn achosion lle gwneir Gwaharddiad Trefn Gyhoeddus neu Ddrwgffydd, fel y nodir o dan Adran 63 o Ddeddf

⁴ Mae'r DU yn rhoi effaith i rwymedigaethau ar gaethwasiaeth fodern o dan [Gonfensiwn Cyngor Ewrop ar Weithredu yn erbyn Masnachu Pobl \(ECAT\)](#) ac Erthygl 4 [Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol \(ECHR\)](#) trwy [Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015](#) a [Deddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022](#).

⁵ Am restr o Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf sydd wedi'u dynodi ar hyn o bryd, gweler <https://www.gov.uk/government/publications/human-trafficking-victims-referral-and-assessment-forms/guidance-on-the-national-referral-mechanism-for-potential-adult-victims-of-modern-slavery-england-and-wales#Section-4>

Cenedligrwydd a Ffiniau 2022. Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at y Rhestr Termau a'r Canllawiau Statudol.⁶

Ffigur 1: Siart Llif Adnabod Dioddefwyr Caethwasiaeth Fodern (wedi'i symleiddio))

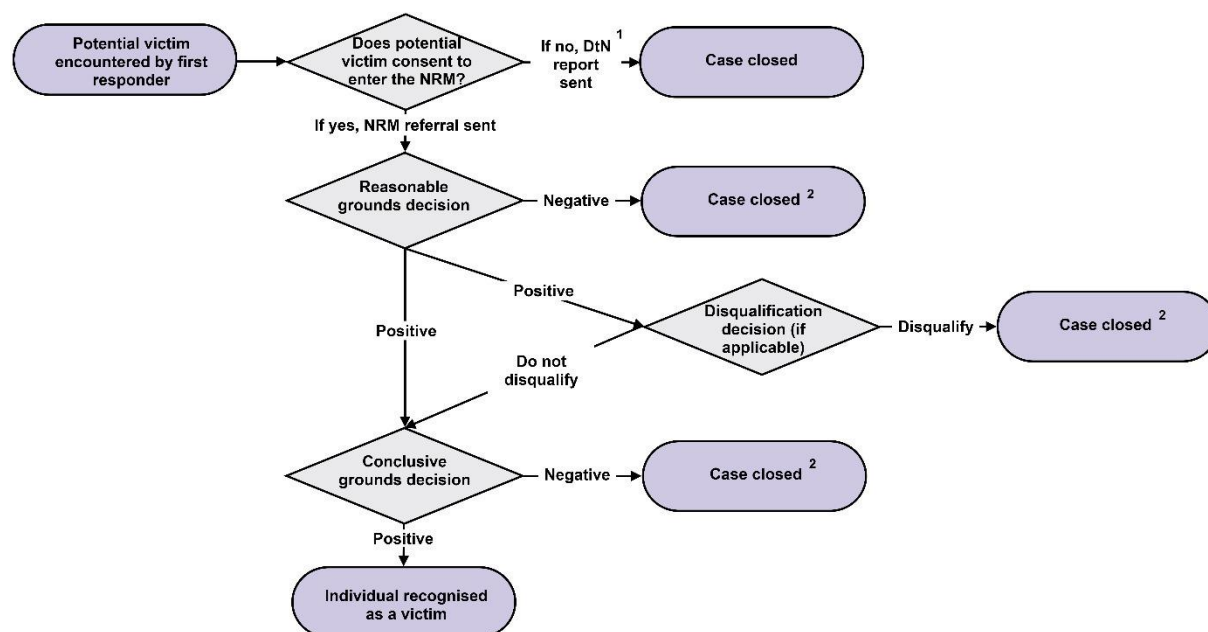

CHART ABOVE, LEFT TO RIGHT AND TOP TO BOTTOM:

Canfyddir dioddefwr posibl > A yw'r dioddefwr posibl yn cydsynio > Os nac ydy, anfonir > Achos wedi'i gau
gan yr ymatebydd cyntaf i fynd i mewn i'r NRM? i fynd i mewn i'r NRM? adroddiad DtN 1

Os ydy, anfonir atgyfeiriad NRM

Penderfyniad seiliau rhesymol > Negyddol > Achos wedi'i gau 2

Cadarnhaol

Cadarnhaol > Penderfyniad anghymwys (os yn berthnasol) > Anghymwys > Achos wedi'i gau 2

Peidiwch ag anghymwys

Penderfyniad seiliau terfynol > Negyddol > Achos wedi'i gau 2

Cadarnhaol

Cydnabyddir yr unigolyn fel dioddefwr

1. Dim ond i oedolion yng Nghymru a Lloegr y mae'r DtN ar agor (yn hytrach na'r NRM sy'n cwmpasu'r DU). Nid oes angen caniatâd i blant fynd i mewn i'r NRM.

⁶ Swyddfa Gartref (2025) Caethwasiaeth Fodern: *canllawiau statudol ar gyfer Cymru a Lloegr (o dan adran 49 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015) a chanllawiau anstatudol ar gyfer yr Alban a Gogledd Iwerddon*, a gyhoeddwyd ar 2 Mehefin 2025. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/modern-slavery-how-to-identify-and-support-victims/modern-slavery-statutory-guidance-for-england-and-wales-under-s49-of-the-modern-slavery-act-2015-and-non-statutory-guidance-for-scotland-and-northe#bookmark19>

2. Gall unigolion ofyn am ailystyried penderfyniad negyddol (ar y sail a nodir yn y Canllawiau Statudol ar Gaethwasiaeth Fodern). Os derbynnir cais am ailystyriaeth, bydd y mater yn cael ei ailagor.
3. Efallai na fydd rhai achosion yn dilyn y siart llif hwn. Er enghraifft, gall rhai gael eu hatal a gall eraill fod yn achosion peilot datganoledig a all dderbyn penderfyniadau ar sail resymol a phendant cyfunol.

Beth yw'r heriau o fewn y system bresennol ar gyfer nodi dioddefwyr caethwasiaeth fodern?

Yn 2024, cyfeiriwyd 19,125 o ddioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern at y NRM ond mae amcangyfrifon NGOs yn awgrymu y gallai cyfanswm y dioddefwyr yn y DU fod yn sylweddol uwch.⁷ Mae llawer o resymau posibl dros y bwlch hwn gan gynnwys natur gudd caethwasiaeth fodern, efallai na fydd pobl yn adnabod eu hunain fel dioddefwyr ac efallai na fydd gweithwyr proffesiynol yn dod ar draws dioddefwyr nac yn adnabod pobl y maent yn dod ar eu traws fel dioddefwyr caethwasiaeth fodern.

Mae nifer cynyddol o oedolion yn cael eu hadnabod fel dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern gan ymatebwyr cyntaf statudol yng Nghymru a Lloegr nad ydynt yn cydsynio i gael eu hatgyfeirio at yr NRM ar gyfer adnabod a chefnogaeth ffurfiol. Yn 2024, derbyniodd y Swyddfa Gartref 5,598 o adroddiadau am ddioddefwyr posibl sy'n oedolion nad oeddent yn cydsynio i fynd i mewn i'r NRM, o'i gymharu â 4,929 yn y flwyddyn flaenorol. Mae rhesymau posibl dros beidio â chydsynio yn cynnwys pobl nad ydynt yn adnabod eu hunain fel dioddefwyr caethwasiaeth fodern a dealltwriaeth anghyson o'r NRM. Mae'r Llywodraeth eisoes yn cymryd camau i fynd i'r afael â heriau o fewn system adnabod yr NRM.

Mewn ymateb i amserlenni hir ar gyfer gwneud penderfyniadau, mae'r Llywodraeth wedi ymrwymo i ddileu'r ôl-groniad o achosion sy'n aros am benderfyniad y CG erbyn diwedd 2026.⁸ Mae amseroedd gwneud penderfyniadau wedi lleihau yn y chwarter diweddaraf ac mae'r ôl-groniad bellach hanner y maint yr oedd ar ei anterth. Ym mis Ebrill 2025, diweddarodd y Llywodraeth ffurflen atgyfeirio'r NRM ar gyfer Ymatebwyr Cyntaf, i'w gwneud hi'n haws i Ymatebwyr Cyntaf lanlwytho gwybodaeth ac i gynnwys iaith sy'n fwy gwybodus am drawma. Nod y newidiadau hyn yw gwella ansawdd atgyfeiriadau, adlewyrchu profiadau dioddefwyr yn well, a chefnogi gwneud penderfyniadau mwy gwybodus a chyson.

Er bod cynnydd wedi'i wneud, mae'r Llywodraeth yn cydnabod yr angen i wneud mwy trwy ddylunio system adnabod glir sy'n addas ar gyfer y dyfodol.

⁷ Mae'n anodd amcangyfrif yn gadarn pa mor gyffredin yw caethwasiaeth fodern yn y DU. Mae amcangyfrifon diweddar gan sefydliadau anllywodraethol yn awgrymu bod ymhell dros 100,000 o unigolion yn y DU yn ddioddefwyr caethwasiaeth fodern.

⁸ Y Swyddfa Gartref (2024) Modern slavery victims to be supported in fresh measures. GOV.UK. Cyhoeddwyd 18 Hydref 2024. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/news/modern-slavery-victims-to-be-supported-in-fresh-measures>

Pwrrpas y Galwad hon am Dystiolaeth

Mae'r Galwad hon am Dystiolaeth yn gam allweddol tuag at ddiwygiadau tymor hwy o'r system adnabod. Trwy'r Galwad hwn am Dystiolaeth, mae'r Llywodraeth â diddordeb mewn clywed gan ystod eang o wahanol grwpiau am ffyrdd y gall y DU gael system adnabod fwy effeithiol ar gyfer dioddefwyr caethwasiaeth fodern, lle mae dioddefwyr yn cael eu hadnabod yn gynnar ac yn gywir fel y gellir eu hamddiffyn a rhoi cymorth a chefnogaeth briodol iddynt tuag at eu hadferiad o gamfanteisio. Mae gennym ddiddordeb arbennig mewn mewnwelediadau ynghylch sut y gellid gwneud y system adnabod yn fwy effeithiol yn y ffyrdd canlynol:

- **Canolbwyntio ar y dioddefwr:** mae'r broses adnabod yn seiliedig ar drawma, mae pobl yn cael eu trin ag urddas a pharch a'u grymuso i ymgysylltu â'r broses adnabod. Ystyrir gwendidau penodol grwpiau sydd wedi'u hymylu, plant a menywod.
- **Cywir:** mae pob sefydliad rheng flaen a allai ddod ar draws dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern yn glir ynghylch sut olwg sydd ar wahanol fathau o gamfanteisio, dangosyddion y gallai rhywun fod yn ddioddefwr, y camau y mae'n rhaid iddynt eu cymryd a chynnal dull cyson o adnabod caethwasiaeth fodern.
- **Effeithlon:** mae dioddefwyr yn cael eu hadnabod cyn gynted â phosibl, er mwyn atal niwed pellach oherwydd camfanteisio parhaus, ac i leihau'r risgiau o droseddoli'r rhai sy'n cael eu gorfodi i gyflawni troseddau fel rhan o'u camfanteisio.
- **Wedi'i Symleiddio:** mae prosesau adnabod ffurfiol yn glir, yn gymesur ac yn amserol, gan alluogi dioddefwyr i gael mynediad at amddiffyniad a chymorth priodol sy'n hanfodol i'w hadferiad.
- **Wedi'i ddiogelu ar gyfer y dyfodol:** mae prosesau adnabod yn ymatebol ac yn wydn i newidiadau posibl yn y dyfodol a allai effeithio ar ei gyfanrwydd, megis graddfa a natur esblygol caethwasiaeth fodern yn y DU.

Cwmpas y Galwad hon am Dystiolaeth

Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth wedi'i strwythuro o amgylch tair thema lle mae'r Llywodraeth wedi nodi angen penodol am dystiolaeth a mewnwediadau pellach:

1. **Diffiniadau o ddioddefwyr caethwasiaeth fodern:** Mae diffiniad clir o bwy sy'n cymhwyso fel dioddefwr caethwasiaeth fodern yn hanfodol er mwyn sicrhau adnabod cywir ac amserol, gan alluogi mynediad at gymorth a hawliau drwy'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM). Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth yn ceisio casglu dystiolaeth ar eglurder y diffiniad presennol a nodir yn [Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl \(Diffiniad o Ddioddefwr\) 2022](#) a [Chanllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#). Mae'r Galwad am Dystiolaeth hefyd yn gofyn cwestiynau am gymhwyso diffiniadau'n ymarferol gan gynnwys defnyddio dangosyddion caethwasiaeth fodern.
2. **Adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern ar y cychwyn:** Mae adnabod dioddefwyr posibl yn y lle cyntaf yn cyfeirio at sefyllfaoedd lle mae gweithwyr proffesiynol yn adnabod dangosyddion caethwasiaeth fodern am y tro cyntaf. Mae adnabod cychwynnol yn gam hollbwysig yn ymateb caethwasiaeth fodern y DU, gan bennu'n aml a yw unigolion yn cael eu hatgyfeirio i'r NRM. Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth yn ceisio barn ar effeithiolrwydd arferion adnabod cyfredol, gan gynnwys rôl Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf (FROs), eglurder llwybrau atgyfeirio, ac ansawdd rhyngweithiadau cynnar rhwng gweithwyr proffesiynol a'r rhai sy'n dangos dangosyddion o gamfanteisio.
3. **Adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern yn ffurfiol:** Mae'r broses adnabod ffurfiol o fewn y Rheoliad Cenedlaethol, sy'n cynnwys y penderfyniadau Seiliau Rhesymol (RG) a Seiliau Terfynol (CG) a wneir gan awdurdodau cymwys y Swyddfa Gartref, yn chwarae rhan hanfodol wrth bennu statws dioddefwr. Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth yn ceisio mewnwediad i'r broses o wneud penderfyniadau - yn enwedig o ran sut mae'r penderfyniadau'n cael eu gwneud a sut mae gwybodaeth yn cael ei rhannu i lywio gwneud penderfyniadau.

Nid yw dyluniad systemau cymorth i ddioddefwyr yn y dyfodol, fel y contract cymorth i ddioddefwyr oedolion nesaf a'r gwasanaeth Gwarcheidwaid Masnachu Plant Annibynnol, o fewn cwmpas y Galwad hwn am Dystiolaeth, o ystyried yr ymgysylltiad blaenorol ar y rhaglenni hyn a'u prosesau caffael parhaus.

Sut i ymateb i'r Galwad hwn am Dystiolaeth

Cyflwynwch eich ymateb ar-lein drwy <https://www.gov.uk/government/calls-for-evidence/identification-of-victims-of-modern-slavery> erbyn 8 Hydref 2025.

Gallwch hefyd e-bostio eich ymateb i modernslavery.cfe@homeoffice.gov.uk neu ysgrifennu at:

Galwad am Dystiolaeth i Adnabod Dioddefwyr Caethwasiaeth Fodern
Uned Caethwasiaeth Fodern
Y Swyddfa Gartref,
2 Marsham Street,
Llundain SW1P 4DF

Gwnewch yn siŵr bod yr ymatebion i'r Galwad am Dystiolaeth a anfonwch drwy'r post neu e-bost wedi'u rhifo'n glir i gyd-fynd â rhifau'r cwestiynau fel y'u nodir yn y Galwad am Dystiolaeth ar-lein, er mwyn ein galluogi i gynnwys eich safbwyntiau yn ein dadansoddiad.

Gallwch hefyd ddefnyddio'r cyfeiriad e-bost neu'r cyfeiriad post ar gyfer unrhyw ymholiadau ar y Galwad am Dystiolaeth.

Rydym yn gwahodd ymatebion gan unrhyw un sydd â thystiolaeth ar y system adnabod caethwasiaeth fodern yn y DU, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:

- Dioddefwyr, Goroeswyr a Phobl â Phrofiad Bywyd o Gaethwasiaeth Fodern
- Academyddion ac ymchwilwyr
- Gorfodi'r gyfraith
- Ymatebwyr Cyntaf i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol
- Elusennau/NGOs
- Awdurdodau Lleol (yng Nghymru, Lloegr, yr Alban) neu ymddiriedolaethau iechyd a gofal cymdeithasol (yng Ngogledd Iwerddon)
- Cyfreithwyr
- Sefydliadau rhyngwladol

Nid yw'r rhestr uchod o ymatebwyr yn gynhwysfawr nac yn gyfyngedig, a chroesewir ymatebion gan unrhyw aelod o'r cyhoedd sydd â diddordeb neu farn ar y pwnc a gwmpesir gan y Galwad hwn am Dystiolaeth.

Gall ymatebwyr ddarparu dystiolaeth ar bob cwestiwn neu gwestiynau penodol yn y Galwad hwn am Dystiolaeth.

At ddibenion y Galwad hwn am Dystiolaeth, mae'r mathau o dystiolaeth y **dylech** eu cyflwyno yn cynnwys:

- syniadau sy'n bersonol neu ar ran sefydliad am y system adnabod
- ymchwil neu ddadansoddiad data heb ei gyhoeddi o fewn sefydliad
- enghreifftiau o arfer da yn system adnabod y DU neu
- enghreifftiau o ble y gellid gwella'r system bresennol – gan gynnwys yn ddomestig neu'n rhyngwladol

Osgowch gyflwyno:

- dolenni allanol i ymchwil, tystiolaeth neu astudiaethau achos **cyhoeddedig**, er enghraifft erthyglau cyfnodolion, ystadegau, papurau academiaidd a ffynonellau cyfryngau. Mae adolygiad o ffynonellau cyhoeddedig yn cael ei gynnal fel rhan o'r prosiect hwn, felly byddai'n fwy buddiol ar hyn o bryd i dderbyn gwybodaeth heb ei chyhoeddi, neu ddadansoddiad newydd o dystiolaeth bresennol.
- unrhyw wybodaeth a allai eich adnabod chi neu berson arall. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth a allai adnabod pobl yn uniongyrchol fel enwau a chyfeiriadau. Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth a allai ganiatáu i bobl gael eu hadnabod yn anuniongyrchol, fel disgrifiadau o ble maen nhw'n byw neu'n treulio eu hamser, beth maen nhw'n ei wneud ar gyfer gwaith, eu hanes addysgol ac iechyd. Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr; adolygwch eich cyfraniad a defnyddiwch eich barn i benderfynu a yw'n cynnwys gwybodaeth adnabod.

Yn ogystal â'r Galwad hwn am Dystiolaeth, er mwyn llywio datblygiad polisi a deddfwriaeth yn y dyfodol, bydd Uned Caethwasiaeth Fodern y Swyddfa Gartref yn cynnal sesiynau ymgysylltu â grwpiau arbenigol allweddol gan gynnwys: goroeswyr, ymatebwyr cyntaf, gwasanaethau gorfodi'r gyfraith ac erlyn a gweinyddiaethau datganoledig. Bydd y sesiynau ymgysylltu yn archwilio themâu a gwmpesir yn y Galwad am Dystiolaeth a bydd sesiynau'n cael eu cyflwyno'n rhithwir ac yn bersonol, lle bo modd. Lle bo'n briodol, bydd y trafodaethau hyn yn cael eu hymgorffori mewn fforymau ymgysylltu presennol fel y Fforymau Ymgysylltu Caethwasiaeth Fodern (MSEFs).

Diogelu data

Y Swyddfa Gartref yw'r rheolwr data mewn perthynas ag unrhyw wybodaeth a ddarparwch yn eich atebion. Byddwn yn cadw'r data a ddarparwch am uchafswm o 5 mlynedd.

Nid yw'r Galwad am Dystiolaeth yn gofyn am unrhyw wybodaeth bersonol, fel enwau, cyfeiriadau, cyfeiriadau e-bost a gwybodaeth am sefydliadau y mae ymatebwyr yn perthyn iddynt. Bydd yr holl wybodaeth a ddarperir yn ystod y Galwad am Dystiolaeth yn cael ei chadw'n ddiogel yn unol â Deddf Diogelu Data 2018.

Mae'r Hysbysiad Gwybodaeth Preifatrwydd (PIN) yn dweud wrthyf sut y bydd y Swyddfa Gartref yn cadw ac yn prosesu'r wybodaeth bersonol a ddarparwch wrth gyflwyno'ch ymateb i'r Galwad am Dystiolaeth Adnabod Dioddefwyr Caethwasiaeth Fodern trwy'r platfform Arolwg Clyfar neu drwy e-bost. Bydd copi o'r PIN hwn ar gael ar dudalen we'r Galwad am Dystiolaeth ar GOV.UK.

Pan ddaw'r Galwad am Dystiolaeth i ben, byddwn yn cyhoeddi crynodeb o'r pwyntiau allweddol a godwyd ar wefan gov.uk y Llywodraeth. Bydd hyn yn cynnwys rhestr o'r sefydliadau a ymatebodd, ond nid enw personol, cyfeiriad na manylion cyswllt eraill unrhyw unigolyn. Bydd gan contractwr allanol fynediad at ddata wedi'i olygu o'r Galwad am Dystiolaeth i gefnogi dadansoddiad o'r data. O fewn 3 mis ar ôl cyhoeddi'r adroddiad, bydd yr holl ddata a rennir gyda'r contractwr allanol yn cael ei ddinistrio'n ddiogel.

Ar ôl i chi gyflwyno eich ymateb i'r Galwad am Dystiolaeth, ni fyddwch yn gallu tynnu eich atebion yn ôl o'r cam dadansoddi. Fodd bynnag, o dan Ddeddf Diogelu Data 2018 (a Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol y DU)⁹, mae gennych rai hawliau i gael mynediad at eich data personol

⁹ Y Swyddfa Gartref (d.d.) Diogelu data: Deddfwriaeth diogelu data'r DU. GOV.UK. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/data-protection>

a'i gywiro neu ei ddileu (o dan rai amgylchiadau), a gallwch dynnu eich caniatâd i ni brosesu eich data personol yn ôl ar unrhyw adeg.

Mae gennych yr hawl i gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth am ein harferion, i wneud hynny ewch i wefan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

Cyfrinachedd

Gall gwybodaeth a ddarperir mewn ymateb i'r Galwad hon am Dystiolaeth, gan gynnwys gwybodaeth bersonol, gael ei chyhoeddi neu ei datgelu yn unol â'r cyfundrefnau mynediad at wybodaeth (y rhain yn bennaf yw Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (FOIA), Deddf Diogelu Data 2018 (DPA), y Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004).

Os ydych chi eisiau i'r wybodaeth a ddarparwch gael ei thrin yn gyfrinachol, byddwch yn ymwybodol, o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, fod Cod Ymarfer statudol y mae'n rhaid i awdurdodau cyhoeddus gydymffurfio ag ef ac sy'n ymdrin, ymhlith pethau eraill, â rhwymedigaethau cyfrinachedd. O ystyried hyn, byddai'n ddefnyddiol pe gallech esbonio i ni pam eich bod chi'n ystyried bod y wybodaeth a ddarparwyd gennych yn gyfrinachol. Os byddwn yn derbyn cais i ddatgelu'r wybodaeth, byddwn yn ystyried eich esboniad yn llawn, ond ni allwn roi sicrwydd y gellir cynnal cyfrinachedd ym mhob amgylchiad. Ni fydd ymwadiad cyfrinachedd awtomatig a gynhyrchir gan eich system TG, ynddo'i hun, yn cael ei ystyried yn rhwymol ar y Swyddfa Gartref.

Bydd y Swyddfa Gartref yn prosesu eich data personol yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data ac yn y rhan fwyaf o amgylchiadau, bydd hyn yn golygu na fydd eich data personol yn cael ei ddatgelu i drydydd partïon.

Cymorth a Chefnogaeth

Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth yn ymdrin â materion sy'n ymwneud â dioddefwyr caethwasiaeth fodern a chamfanteisio. Os ydych chi'n meddwl y gallech chi, neu rywun rydych chi'n ei adnabod, fod yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern, mae cymorth a chefnogaeth ar gael.

Gallwch roi gwybod am gaethwasiaeth fodern fel aelod o'r cyhoedd, neu roi gwybod amdano'ch hun os ydych chi'n ddioddefwr posibl. Ffoniwch 999 mewn argyfwng. Os nad yw'n argyfwng, gallwch ffonio Llinell Gymorth Caethwasiaeth Fodern a Chamfanteisio'r DU (a redir gan yr elusen Unseen) ar 0800 0121 700 neu [adrodd amdano ar-lein](#).

Os ydych chi'n ymatebwr cyntaf, gallwch roi gwybod am gaethwasiaeth fodern yma: [Adrodd am gaethwasiaeth fodern – GOV.UK](#)

Dim ond i lywio'r broses llunio polisïau y bydd y dystiolaeth a gesglir drwy'r ymarfer hwn yn cael ei defnyddio. Nid yw'n llwybr ar gyfer datgelu honiadau troseddol na risgiau diogelu, nac ar gyfer ymholiadau am achosion unigol. **Ni fydd unrhyw ddatgeliad o honiadau troseddol na risgiau diogelu, nac ymholiadau am achosion unigol, yn cael ei weithredu.**

Canllawiau ychwanegol i'r rhai sydd wedi profi caethwasiaeth fodern

Mae clywed gan oroeswyr a'r rhai sydd â phrofiad byw o gaethwasiaeth fodern yn bwysig er mwyn sicrhau bod ein polisïau'n ymateb i anghenion pobl yr effeithir arnynt gan gaethwasiaeth fodern. Os ydych chi'n oroeswr neu wedi profi caethwasiaeth fodern a materion cysylltiedig, byddem yn croesawu'ch safbwyntiau yn arbennig yn y Galwad hwn am Dystiolaeth.

Rydym yn gwahodd pobl i rannu dystiolaeth a barn ar system y DU ar gyfer adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern. Nid oes yr un o'r cwestiynau'n gofyn i ymatebwyr ddatgelu unrhyw fanylion am eu profiadau masnachu neu gamfanteisio.

Dim ond i lywio'r broses llunio polisïau y bydd y dystiolaeth a gesglir drwy'r ymarfer hwn yn cael ei defnyddio. Nid yw'n llwybr ar gyfer datgelu honiadau troseddol na risgiau diogelu, nac ar gyfer ymholiadau am achosion unigol. **Ni fydd unrhyw ddatgeliad o honiadau troseddol na risgiau diogelu, nac ymholiadau am achosion unigol, yn cael ei weithredu.**

Mae bron pob un o'r cwestiynau'n ddewisol, a gallwch ddewis peidio ag ymateb i unrhyw un ohonynt, neu ddod â'r arolwg i ben ar unrhyw adeg.

Mae'r Galwad am Dystiolaeth yn ddienw ac ni fydd neb arall yn gwybod eich bod wedi cymryd rhan heblaw'r person sy'n eich cefnogi i'w gwblhau, os ydych chi'n cael eich cefnogi i'w gwblhau.

Peidiwch â chynnwys unrhyw wybodaeth a allai eich adnabod chi neu berson arall. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth a allai adnabod pobl yn uniongyrchol, fel eich enw a'ch cyfeiriad neu rai pobl eraill. Mae hefyd yn cynnwys gwybodaeth a allai ganiatáu i bobl gael eu hadnabod yn anuniongyrchol, fel disgrifiadau o ble maen nhw'n byw neu'n treulio eu hamser, beth maen nhw'n ei wneud ar gyfer gwaith, eu hanes addysgol ac iechyd. Nid rhestr gynhwysfawr yw hon; adolygwch eich cyfraniad a defnyddiwch eich barn i benderfynu a yw'n cynnwys gwybodaeth adnabod.

Os oes angen i chi adrodd am drosedd ac mae'n argyfwng, ffoniwch 999 a gofynnwch am yr heddlu. Mewn sefyllfa nad yw'n argyfwng, dylech gysylltu â'ch gorsaf heddlu leol dros y ffôn, gan ffonio 101, neu fynd i'r orsaf heddlu agosaf sydd â desg flaen.

Gallwch ffonio Llinell Gymorth Caethwasiaeth Fodern a Chamfanteisio'r DU (a redir gan yr elusen Unseen) ar 0800 0121 700 neu [adrodd ar-lein](#)

Geirfa

Mae'r system adnabod yn cynnwys llawer o dermau technegol ac felly rydym wedi paratoi geirfa i esbonio rhai o'r termau a ddefnyddir yn y Galwad hwn am Dystiolaeth. Efallai yr hoffech gael y geirfa ar agor mewn ffenestr arall fel y gallwch gyfeirio ati wrth i chi gwblhau'r Galwad am Dystiolaeth. Bydd copi o'r eirfa hon ar gael ar dudalen we'r Galwad am Dystiolaeth ar GOV.UK.

Term	Diffiniad
Seiliau Terfynol	Gwneir penderfyniadau Seiliau Terfynol i benderfynu a oes sail ddigonol 'ar ôl pwysau tebygolrwydd' i benderfynu bod yr unigolyn yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern.
Awdurdod Cymwys	Fe wnaeth un o'r awdurdodau cymwys sy'n gwneud penderfyniadau ynghylch achosion caethwasiaeth fodern gyfeirio at y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol; yn y DU dyma'r Awdurdod Cymwys Sengl (SCA) a'r Awdurdod Cymwys Gorfodi Mewnfudo (IECA).
Cynllun iawndal am Anafiadau Troseddol (CICS)	Cynllun y llywodraeth a all ddarparu iawndal ariannol i bobl sydd wedi cael eu niweidio'n gorfforol neu'n feddyliol o ganlyniad i drosedd dreisgar, gan gynnwys caethwasiaeth fodern.
Gwneud penderfyniadau	Mae gwneud penderfyniadau yn y Galwad hwn am Dystiolaeth yn cyfeirio at broses a ddilynir gan weithwyr achos yn yr Awdurdod Cymwys Sengl (SCA) a'r Awdurdod Cymwys Gorfodi Mewnfudo (IECA) a chan baneli amlasiantaeth yn ardaloedd yr awdurdodau lleol sy'n ymwneud â'r cynllun peilot gwneud penderfyniadau datganoledig ynghylch a yw unigolyn yn ddioddefwr/dioddefwr posibl caethwasiaeth fodern at ddiben y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM) – lle bynnag yn y DU y nodir dioddefwr posibl. Nhw sy'n penderfynu a yw'r unigolyn yn derbyn Seiliau Rhesymol (RG) neu Seiliau Terfynol (CG) cadarnhaol neu negyddol yn unol â'r Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern.
Dyletswydd i Hysbysu	Fel y nodir yn adran 52 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015, mae gan awdurdodau cyhoeddus penodedig yng Nghymru a Lloegr ddyletswydd statudol i hysbysu'r Swyddfa Gartref pan fyddant yn dod ar draws dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern. Cyflawnir y ddyletswydd hon naill ai drwy atgyfeirio dioddefwr posibl sy'n blentyn neu sy'n oedolyn sy'n cydsynio i'r NRM, neu drwy hysbysu'r Swyddfa Gartref drwy'r broses Dyletswydd i Hysbysu os nad yw dioddefwr sy'n oedolyn yn cydsynio i fynd i mewn i'r NRM.
Caniatâd Dros Dro i Aros i Ddioddefwyr Masnachu Pobl neu Gaethwasiaeth	Math o statws mewnfudo y gellir ei roi yn dibynnu ar amgylchiadau unigol. Mae'n caniatáu i rywun aros yn y DU am gyfnod cyfyngedig, a nodir yn Atodiad y Rheolau Mewnfudo: Caniatâd Dros Dro i Aros i Ddioddefwyr Masnachu Pobl neu Gaethwasiaeth. Fel y nodir yn adran 65 o Ddeddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022, gellir rhoi'r caniatâd hwn am resymau penodol yn amodol ar rai amodau, os ystyrir bod angen caniatâd at y diben o; gynorthwyo'r person i wella o unrhyw niwed corfforol neu seicolegol sy'n deillio o'r camfanteisio perthnasol; galluogi'r person i geisio iawndal mewn perthynas â'r camfanteisio perthnasol; neu alluogi'r person i gydweithredu ag awdurdod cyhoeddus mewn cysylltiad ag ymchwiliad neu achos troseddol mewn perthynas â'r camfanteisio perthnasol.
Hawliau	Yr hawliau, y gwasanaethau, a'r mathau o gefnogaeth y mae person yn gymwys i'w derbyn ar ôl derbyn penderfyniad Seiliau Rhesymol (RG) a/neu Seiliau Terfynol (CG) drwy'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM). Mae'r hawliau hyn wedi'u seilio ar fframweithiau cyfreithiol a pholisi a'u bwriad yw cefnogi adferiad o unrhyw niwed corfforol, seicolegol neu gymdeithasol sy'n deillio o'r

	ymddygiad a arweiniodd at y penderfyniad seiliau rhesymol cadarnhaol dan sylw.
Confensiwn Ewropeaidd ar Weithredu yn erbyn Masnachu Pobl (ECAT)	Confensiwn rhyngwladol y mae'r DU wedi'i lofnodi. Mae'n darparu safonau gofynnol ar gyfer sut y dylid amddiffyn a chefnogi dioddefwyr masnachu pobl, gan gynnwys yr hawl i gyfnod adferiad a chefnogaeth ar ôl penderfyniad cadarnhaol. Mae cyfraith ddomestig y DU yn cydymffurfio ag ECAT.
Camfanteisio	Er mwyn cael ei gydnabod fel dioddefwr caethwasiaeth at ddibenion cymorth, o dan y ddeddfwriaeth a'r canllawiau cyfredol, rhaid i rywun fodloni'r diffiniadau a nodir yn Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl (Diffiniad o Ddioddefwr) 2022. Mae hyn yn cynnwys bod yn destun caethwasiaeth, caethwasanaeth neu lafur dan orfod neu lafur gorfodol, a/neu rywun y mae ei daith wedi'i threfnu gan ddefnyddio'r dulliau a ddiffiniwyd, gyda'r bwriad o gamfanteisio ar yr unigolyn. Mae camfanteisio'n cynnwys: • caethwasiaeth, caethwasanaeth neu lafur dan orfod neu orfodol • Puteindra gan berson arall neu gamfanteisio rhywiol • Yn destun grym, bygythiadau neu dwyll a gynlluniwyd i annog y person hwnnw i ddarparu gwasanaeth neu fudd o unrhyw fath i berson arall • Llafur neu wasanaethau gorfodol • troseddoldeb gorfodol • tynnu organau (a elwir hefyd yn gynaeafu organau)
Sefydliad Ymatebwyr Cyntaf	Awdurdod sydd wedi'i awdurdodi i atgyfeirio dioddefwr posibl caethwasiaeth fodern i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol. Mae rhestr lawn o Ymatebwyr Cyntaf ar gael yma . Mae gwahanol garfannau o Ymatebwyr Cyntaf yn yr Alban a Gogledd Iwerddon.
Ymatebydd Cyntaf	Aelod mewn Sefydliad Ymatebwyr Cyntaf sydd â chyfrifoldeb am gyflawni un neu fwy o swyddogaethau'r Sefydliad Ymatebwyr Cyntaf ac sydd wedi'i hyfforddi i gyflawni'r swyddogaethau hynny.
Dangosyddion Caethwasiaeth Fodern	Arwyddion caethwasiaeth fodern. Gallai'r rhain gynnwys ymddygiadau, credoau a phrofiadau y mae dioddefwr posibl yn eu harddangos neu'n eu hesbonio i Ymatebwr Cyntaf sy'n achosi iddynt wneud atgyfeiriad ar ran yr unigolyn i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol. Dylai staff awdurdodau cymwys, er nad ydynt yn Ymatebwyr Cyntaf, fod yn ymwybodol o'r dangosyddion i nodi'r dangosyddion hyn mewn atgyfeiriadau.
Caethwasiaeth Fodern neu Gaethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl (MSHT)	Mae Caethwasiaeth Fodern yn cyfeirio at fasnachu pobl a chaethwasiaeth, caethwasanaeth, a llafur dan orfod neu orfodol. Mewn achosion o fasnachu pobl, gall camfanteisio gymryd sawl ffurf, gan gynnwys: camfanteisio rhywiol, llafur dan orfod, caethwasiaeth, caethwasanaeth, troseddoldeb gorfodol a thynnu organau.
Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM)	System y DU ar gyfer nodi a chefnogi dioddefwyr caethwasiaeth fodern a masnachu pobl. Caiff pobl eu hatgyfeirio i'r NRM gan Ymatebwyr Cyntaf (fel yr heddlu neu weithwyr cymorth), ac asesir achosion unigol mewn dau gam: Seiliau Rhesymol a Seiliau Terfynol.
Person â phrofiad bywyd / goroeswr / dioddefwr	Person sydd wedi profi caethwasiaeth fodern yn uniongyrchol. Mae tystiolaeth yn awgrymu bod gan wahanol grwpiau dermau dewisol gwahanol ar gyfer disgrifio'r rhai sydd wedi cael eu camfanteisio mewn caethwasiaeth fodern. Mae'r Galwad hwn am Dystiolaeth yn defnyddio'r term 'dioddefwr' mewn sawl lle o ystyried mai dyma'r term a ddefnyddir mewn deddfwriaeth berthnasol fel Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015.

Dioddefwr posibl	Unigolyn sy'n cael ei amau o fod yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern. Efallai eu bod wedi derbyn penderfyniad Seiliau Rhesymol cadarnhaol ond ni fyddant wedi derbyn penderfyniad Seiliau Terfynol gan yr awdurdodau cymwys eto.
Seiliau Rhesymol	Gwneir penderfyniadau seiliau rhesymol lle mae seiliau rhesymol i gredu, yn seiliedig ar yr holl dystiolaeth gyffredinol a phenodol sydd ar gael ond heb fod yn brawf pendant, bod person yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern.
Canllawiau Statudol	Caethwasiaeth Fodern: mae canllawiau statudol ar gyfer Cymru a Lloegr (o dan adran 49 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015) a chanllawiau anstatudol ar gyfer yr Alban a Gogledd Iwerddon ar gael yma . Dyma ganllawiau a ddarperir i awdurdodau cyhoeddus ac eraill ynghylch (a) y mathau o bethau sy'n dangos y gallai person fod yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern; (b) trefniadau ar gyfer darparu cymorth a chefnogaeth i bobl lle mae seiliau rhesymol i gredu eu bod yn ddioddefwyr caethwasiaeth fodern; (c) trefniadau ar gyfer penderfynu a oes seiliau rhesymol i gredu bod person yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern.
Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl (Diffiniad o Ddioddefwr) 2022 ("Rheoliadau Diffiniad Dioddefwr 2022")	Mae hyn yn cyfeirio at Reoliadau sy'n diffinio'r termau "dioddefwr caethwasiaeth" a "dioddefwr masnachu pobl" at ddibenion Rhan 5 o Ddeddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022. Fe'u cyhoeddir yn: Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl (Diffiniad o Ddioddefwr) 2022
Cynllun Dychweliadau Gwirfoddol	Rhaglen lywodraethol sy'n helpu pobl sydd eisiau dychwelyd i'w mamwlad. Gall gynnig cymorth gyda theithio ac ailsefydlu ac weithiau caiff ei defnyddio gan bobl sydd wedi bod trwy'r NRM.

CWESTIYNAU CYCHWYNNOL

Cwestiynau Cychwynnol

Byddem yn croesawu ymatebion i'r cwestiynau canlynol a nodir yn y papur Galwad am Dystiolaeth hwn. Gallwch ymateb i'r cwestiynau hyn drwy <https://www.gov.uk/government/calls-for-evidence/identification-of-victims-of-modern-slavery>.

Gallwch hefyd e-bostio'ch ymateb i modernslavery.cfe@homeoffice.gov.uk neu ysgrifennu at:

Adnabod Dioddefwyr Caethwasiaeth Fodern Galwad am Dystiolaeth
Uned Caethwasiaeth Fodern
Y Swyddfa Gartref,
2 Marsham Street,
Llundain SW1P 4DF

Gwnewch yn siŵr bod yr ymatebion i'r Galwad am Dystiolaeth a anfonwch drwy'r post neu e-bost wedi'u rhifo'n glir i gyd-fynd â rhifau'r cwestiynau fel y'u nodir yn y Galwad am Dystiolaeth ar-lein, er mwyn ein galluogi i gynnwys eich safbwyntiau yn ein dadansoddiad.

Gallwch hefyd ddefnyddio'r cyfeiriad e-bost neu'r cyfeiriad post ar gyfer unrhyw ymholiadau ar y Galwad am Dystiolaeth.

Gellir cael mynediad i'r Galwad am Dystiolaeth hon ar GOV.UK hefyd fel fersiwn Hawdd ei Darllen, yn iaith Arwyddion Prydain ac yn y Gymraeg.

1. **Gorfodol: Dywedwch wrthym ym mha swyddogaeth yr ydych yn ymateb yn bennaf**
 - a. Fel dioddefwr, goroeswr neu berson â phrofiad bywyd o gaethwasiaeth fodern
 - b. Fel academydd, neu ar ran sefydliad academiaidd
 - c. Fel ymarferydd cyfreithiol
 - d. Fel cynrychiolydd o sefydliad anllwyodraethol neu sefydliad cymdeithas sifil yn y DU
 - e. Fel cynrychiolydd o sefydliad rhyngwladol
 - f. Fel cynrychiolydd o sefydliad gorfodi'r gyfraith
 - g. Fel cynrychiolydd o awdurdod lleol neu ymddiriedolaeth ieuchyd a gofal cymdeithasol
 - h. Fel Seneddwr neu gynrychiolydd etholedig (megis maer metro, cynghorydd) neu ar eu rhan
 - i. Fel unigolyn
 - j. Arall (nodwch os gwelwch yn dda)
2. **OS yw wedi b-h wedi'i thicio, neu j: Beth yw eich sefydliad?** *[Testun rhydd, uchafswm o 50 gair]*
3. **Cyn ymateb i'r Galwad hwn am Dystiolaeth, a oeddech chi'n ymwybodol o Fecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol y DU ar gyfer dioddefwyr caethwasiaeth fodern?**

☐ Oeddwn

- ☐ Nac oeddwn
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

4. **Beth yw eich lleoliad daearyddol?** Os ydych chi'n ymateb ar ran sefydliad, defnyddiwch leoliad ei bencadlys. Peidiwch â rhoi eich cyfeiriad yma.

- ☐ Lloegr
- ☐ Gogledd Iwerddon
- ☐ Yr Alban
- ☐ Cymru
- ☐ Dramor

Nodwch pa wlad [*Testun rhydd, uchafswm o 30 gair*]

DIFFINIADAU o DDIODDEFWYR

Mae diffiniad clir a dealladwy o ddioddefwr caethwasiaeth fodern yn hanfodol i sicrhau adnabod yn gywir ac yn amserol. Mae [Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl \(Diffiniad o Ddioddefwr\) 2022](#), a wnaed o dan [Ddeddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022](#), yn nodi'r diffiniadau o "dioddefwr caethwasiaeth" a "dioddefwr masnachu pobl" at ddibenion cael gafael ar amddiffyniad a chymorth, ac maent yn berthnasol ledled y DU. Mae'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#) yn darparu rhagor o fanylion am ddiffiniadau i gynorthwyo Ymatebwyr Cyntaf a gwneuthurwyr penderfyniadau yn Awdurdodau Cymwys y Swyddfa Gartref.¹

Nid oes diffiniad cyfreithiol rhyngwladol cytûn o'r term 'caethwasiaeth fodern'. Mae [Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl \(Diffiniad o Ddioddefwr\) 2022](#) wedi'u llywio gan, ac yn cydymffurfio â, rhwymedigaethau rhyngwladol y DU ym [Mhrotocol y Cenhedloedd Unedig i Atal, Rhwystro a Chosbi Masnachu Pobl](#) (Protocol Palermo) a [Chonfensiwn Cyngor Ewrop ar Weithredu yn erbyn Masnachu Pobl](#) ('ECAT') a diffiniadau o gaethwasiaeth, caethwasanaeth a llafur dan orfodol a gorfodol a ddefnyddir yn y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol ('ECHR').

Mae diffiniadau'r troseddau sy'n ffurfio caethwasiaeth fodern wedi'u nodi yn [Neddf Caethwasiaeth Fodern 2015](#). Mae'r broses adnabod dioddefwyr ar wahân i ymchwiliad troseddol i gaethwasiaeth fodern ac felly nid yw troseddau troseddol caethwasiaeth fodern o fewn cwmpas y Galwad hwn am Dystiolaeth.

Caethwasiaeth Fodern fel term ymbarél

Mae 'caethwasiaeth fodern' yn derm ymbarél a ddefnyddir gan Lywodraeth y DU i gwmpasu masnachu pobl, caethwasiaeth, caethwasanaeth a llafur gorfodol neu orfodol.

[LLWYBRO – Os yw'r ymatebydd wedi ticio'r Alban/Gogledd Iwerddon i C4 dangoswch]:

Er bod [Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl \(Diffiniad o Ddioddefwr\) 2022](#) yn berthnasol ledled y DU, rydym yn cydnabod bod defnydd y term 'caethwasiaeth fodern' yn amrywio ar draws holl genhedloedd y DU yn dibynnu ar bolisi neu gyd-destun deddfwriaethol. Gall gweinyddiaethau datganoledig fframio rhai materion trwy lens masnachu pobl a chamfantiesio yn hytrach nag ymbarél ehangach 'caethwasiaeth fodern'. Mae gan yr Alban ddeddfwriaeth ar wahân o dan Ddeddf Masnachu Pobl a Chamfanteisio (Yr Alban) 2015, fel sydd gan Ogledd Iwerddon o dan Ddeddf Masnachu Pobl a Chamfanteisio (Cyfiawnder Troseddol a Chymorth i Ddioddefwyr) (Gogledd Iwerddon) 2015.

AR GYFER POB YMATEBYDD

5a. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiad canlynol?

Mae'r term 'caethwasiaeth fodern' yn ddefnyddiol ar gyfer galluogi unigolion a sefydliadau, fel ymatebwyr cyntaf, yr heddlu a darparwyr cymorth, i ddeall pwy allai fod yn ddioddefwr.

- ☐ Cytuno'n Gryf
- ☐ Cytuno Rhywfaint
- ☐ Ddim yn Cytuno nac yn Anghytuno

- ☐ Anghytuno Rhywfaint
- ☐ Anghytuno'n Gryf
- ☐ Ddim yn Gwybod
- ☐ Ddim eisiau ateb

5b. Pam rydych chi wedi dewis yr ateb hwn? *[Testun Rhydd, uchafswm o 300 gair]*

5c. A oes termau eraill rydych chi'n eu defnyddio i ddisgrifio caethwasiaeth fodern? Beth yw'r rhain a pham rydych chi'n eu defnyddio? *[Testun rhydd, uchafswm o 300 gair]*

Dangosyddion Caethwasiaeth Fodern

Mae'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#) yn cynnwys dangosyddion cyffredin a all fod yn bresennol mewn sefyllfa o gaethwasiaeth fodern (gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth ym mharagraff 3.2 ac Atodiad A o'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#)). Defnyddir y rhain gan Ymatebwyr Cyntaf a gwneuthurwyr penderfyniadau yn awdurdodau cymwys y Swyddfa Gartref i nodi a yw rhywun yn ddioddefwr.

6a. I ba raddau ydych chi'n cytuno â'r datganiad canlynol?

Mae'r dangosyddion cyffredol yn y Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern yn ddefnyddiol ar gyfer galluogi unigolion a sefydliadau, fel Ymatebwyr Cyntaf, yr heddlu a darparwyr cymorth, i nodi pwy all fod yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern

- ☐ Cytuno'n Gryf
- ☐ Cytuno Rhywfaint
- ☐ Ddim yn Cytuno nac yn Anghytuno
- ☐ Anghytuno Rhywfaint
- ☐ Anghytuno'n Gryf
- ☐ Ddim yn Gwybod
- ☐ Ddim eisiau ateb

6b. Ydych chi'n credu bod unrhyw ddangosyddion ar goll o'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#) a fyddai'n helpu unigolion neu sefydliadau i nodi pwy allai fod yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern?

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRO – os 'ydw' neu 'ansicr' i'r cwestiwn blaenorol]

6c. Pa ddangosyddion ydych chi'n meddwl sydd ar goll? Mae gennym ddiddordeb mewn clywed am ddangosyddion sy'n berthnasol i bob math o gaethwasiaeth fodern a dangosyddion ar gyfer gwahanol grwpiau o ddioddefwyr, fel oedolion a phlant. *[Testun rhydd, uchafswm o 300 gair]*

Mathau o Gamfanteisio Caethwasiaeth Fodern a Masnachu Pobl

Mae caethwasiaeth fodern yn cymryd llawer o wahanol ffurfiau, ac mae'r NRM yn cynnwys asesiad unigol fesul achos gan benderfynwyr hyfforddedig i benderfynu a yw unigolion yn bodloni'r diffiniad o gaethwasiaeth fodern. Rydym yn deall y gall fod ansicrwydd ac anghysondeb yn y ffordd y mae gwahanol fathau o gamfanteisio yn cael eu cydnabod fel math o gaethwasiaeth fodern gan ymarferwyr rheng flaen.

Mae gennym ddiddordeb mewn tystiolaeth ynghylch pa fathau o bethau a all gynorthwyo ymarferwyr rheng flaen yn y DU i ddeall pryd mae gwahanol fathau o gamfanteisio yn gaethwasiaeth fodern, i oedolion a phlant.

7a. Nodwch a ydych chi am ddarparu tystiolaeth ar unrhyw un o'r mathau canlynol o gamfanteisio (ticiwch gymaint ag sy'n berthnasol)

- ☐ Camfanteisio Rhywiol
- ☐ Camfanteisio Troseddol
- ☐ Camfanteisio Llafur
- ☐ Math(au) eraill o gamfanteisio (megis masnachu organau neu gaethwasiaeth ddomestig)
- ☐ Dim un

[LLWYBRO – os yw Camfanteisio Rhywiol 'wedi'i dicio']

7b. Beth fyddai'n helpu ymarferwyr i ddeall pryd mae camfanteisio rhywiol yn fath o gaethwasiaeth fodern? Gall hyn gynnwys canllawiau, hyfforddiant, pecynnau cymorth. Gall eich ateb fyfyrir ar gamfanteisio rhywiol sy'n effeithio ar oedolion neu blant, neu'r ddau. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair.]*

[LLWYBRO – os yw Camfanteisio Troseddol 'wedi'i dicio']

7c. Beth fyddai'n helpu ymarferwyr i ddeall pryd mae camfanteisio troseddol yn fath o gaethwasiaeth fodern? Gall hyn gynnwys canllawiau, hyfforddiant, pecynnau cymorth. Gall eich ateb fyfyrir ar gamfanteisio troseddol sy'n effeithio ar oedolion neu blant, neu'r ddau. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair.]*

[LLWYBRO – os yw Camfanteisio Llafur 'wedi'i dicio']

7d. Beth fyddai'n helpu ymarferwyr i ddeall pryd mae camfanteisio llafur yn fath o gaethwasiaeth fodern? Gall hyn gynnwys canllawiau, hyfforddiant, pecynnau cymorth. Gall eich ateb fyfyrir ar gamfanteisio llafur sy'n effeithio ar oedolion neu blant, neu'r ddau. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair.]*

[LLWYBRO – os yw Math(au) eraill o gamfanteisio 'wedi'i dicio' (megis masnachu organau neu gaethwasiaeth ddomestig)]

7e. Beth fyddai'n helpu ymarferwyr i ddeall pryd mae mathau eraill o gamfanteisio (megis masnachu organau neu gaethwasiaeth ddomestig) **yn ffurfiau o gaethwasiaeth fodern?** Gall hyn gynnwys canllawiau, hyfforddiant, pecynnau cymorth. Gall eich ateb fyfyrir ar fathau eraill o gamfanteisio sy'n effeithio ar oedolion neu blant, neu'r ddau. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair.]*

Diffiniadau cyfreithiol o gaethwasiaeth fodern

Byddwch yn ymwybodol bod yr adran hon yn cynnwys **cwestiynau technegol** sy'n ymwneud â'r diffiniad cyfreithiol o ddioddefwyr caethwasiaeth fodern ac felly mae angen rhywfaint o gyfarwyddyd â thermau cyfreithiol a [Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl \(Diffiniad o Ddioddefwr\) 2022](#) felly **efallai na fydd y cwestiynau hyn yn berthnasol i bob ymatebydd**. Mae croeso i chi hepgor y cwestiynau hyn os nad ydych chi'n teimlo eu bod yn berthnasol i chi.

Mae rhwymedigaethau rhyngwladol y DU yn cynnwys [Protocol y Cenhedloedd Unedig i Atal, Rhwystro a Chosbi Masnachu Pobl](#) (Protocol Palermo) a Chonfensiwn Cyngor Ewrop ar Weithredu yn erbyn Masnachu Pobl ('ECAT') a diffiniadau o gaethwasiaeth, caethwasiaeth a llafur gorfodol a gorfodol a ddefnyddir yn y [Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol](#) ('ECHR').

8a. Yn seiliedig ar rwymedigaethau rhyngwladol y DU, a ydych chi'n credu bod unrhyw fathau o gamfanteisio ar oedolion a/neu gamfanteisio ar blant nad ydynt wedi'u cynnwys yn Rheoliadau Caethwasiaeth a Masnachu Pobl (Diffiniad o Ddioddefwr) 2022? Gall hyn gynnwys mathau cyfredol, neu newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg o gamfanteisio

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRO -OS 'YDY']

8b. Rhowch enghreifftiau o hyn ac esboniwch pam *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]*

ADNABOD CYCHWYNOL

Mae adnabod dioddefwyr yn gynnar yn gam cyntaf hollbwysig yn ymateb caethwasiaeth fodern y DU. Ar hyn o bryd, mae rhestr ddiffiniedig o sefydliadau statudol ac anstatudol wedi'u dynodi'n [Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf](#) (FROs) sydd wedi'u hawdurdodi i atgyfeirio unigolion i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM). Gelwir unigolion sy'n cyflawni'r rôl hon o fewn y sefydliadau hyn yn Ymatebwyr Cyntaf (FRs).

Er bod FROs presennol yn gweithredu ar draws ystod eang o leoliadau, nid ydynt yn cwmpasu'r holl gyd-destunau y gellir dod ar draws dioddefwyr ynddynt. Gall llawer o ddioddefwyr ymgysylltu ag ystod ehangach o weithwyr proffesiynol a sefydliadau nad ydynt wedi'u dynodi'n FROs ar hyn o bryd. Mae hyn yn cynnwys grwpiau ffydd, darparwyr addysg, gwasanaethau dibyniaeth, carchardai, a darparwyr gofal iechyd, a allai fod mewn sefyllfa dda i adnabod dangosyddion o gamfanteisio ac adeiladu ymddiriedaeth gyda phobl yr effeithir arnynt gan gaethwasiaeth fodern.

Mae gennym ddiddordeb mewn casglu tystiolaeth am effeithiolrwydd arferion adnabod presennol, gan gynnwys rôl FROs a sut mae FROs yn gweithio gyda sefydliadau eraill nad ydynt wedi'u dynodi'n ymatebwyr cyntaf, i adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern.

9. A ydych chi'n Ymatebwr Cyntaf dynodedig i'r Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM)? *Rydym yn gofyn y cwestiwn hwn gan fod rhai cwestiynau yn yr adran hon o'r Galwad am Dystiolaeth yn benodol ar gyfer Ymatebwyr Cyntaf.*

- ☐ Ydw
- ☐ Nac ydw
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

Rôl Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf a Llwybrau Atgyfeirio i'r NRM

Mae gennym ddiddordeb mewn tystiolaeth sy'n helpu i wella ein dealltwriaeth o'r hyn y mae staff rheng flaen mewn sefydliadau nad ydynt wedi'u dynodi'n Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf ar hyn o bryd yn ei wneud pan ydynt yn dod ar draws person y maent yn credu sy'n dangos arwyddion o gaethwasiaeth fodern. Mae'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#) yn cynnwys dangosyddion cyffredin a all fod yn bresennol mewn sefyllfa o gaethwasiaeth fodern (gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth ym Mhennod 3 ac Atodiad A).

10a. Oes gennych unrhyw dystiolaeth o arfer da ar gyfer sut mae sefydliadau nad ydynt wedi'u dynodi'n Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf (FROs) yn atgyfeirio unigolion sy'n dangos dangosyddion o gaethwasiaeth fodern at FROs dynodedig? *Gall hyn gynnwys, er enghraifft, protocolau diogelu, rhannu protocolau atgyfeirio, canllawiau lleol sy'n amlinellu rolau a chyfrifoldebau, neu drefniadau cydweithredol eraill.*
[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]

[LLWYBRO - OS 'YDW' i 'a ydych chi'n FR dynodedig?']

10b. Oes gennych unrhyw dystiolaeth neu enghreifftiau o arfer da yn y ffordd y mae eich sefydliad yn cyflawni ei gyfrifoldebau fel Ymatebwr Cyntaf? *Mae gennym ddiddordeb arbennig yn eich prosesau, systemau neu ddulliau mewnol sydd wedi profi'n effeithiol wrth nodi a rhyngweithio â dioddefwyr posibl caethwasiaeth fodern. [Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]*

Ymwybyddiaeth a Hyfforddiant

Mae'n bwysig bod gan weithwyr proffesiynol a allai ddod ar draws dioddefwyr caethwasiaeth fodern ymwybyddiaeth a hyfforddiant priodol ar ddangosyddion caethwasiaeth fodern. Mae hyn yn eu galluogi i adnabod dioddefwyr yn gynnar ac yn gywir, ac yn hollbwysig i naill ai gefnogi oedolion i wneud penderfyniad gwybodus ynghylch mynd i mewn i'r NRM neu benderfynu pryd mae'n briodol cwblhau Dyletswydd i Hysbysu (DtN) yng Nghymru a Lloegr. I'r gwrthwyneb, rhaid atgyfeirio plant i'r NRM bob amser, waeth beth am gysyniad. Mae pobl a allai ddod ar draws dioddefwyr yn gweithio ar draws cyd-destunau amrywiol gan gynnwys plismona, gorfodi mewnffudo, awdurdodau lleol, cyrff anllywodraethol ac mae ganddynt wahanol lefelau o brofiad gyda chaethwasiaeth fodern.

Dylai pob Sefydliad Ymatebwyr Cyntaf sicrhau bod ganddynt lwybrau a phrotocolau ar waith i gefnogi Ymatebwyr Cyntaf a sicrhau eu bod wedi'u hyfforddi'n briodol. Nid yw'r Swyddfa Gartref wedi darparu deunyddiau hyfforddi sy'n benodol i Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf unigol. Fodd bynnag, mae'r Swyddfa Gartref wedi cynhyrchu dau [fodiwl e-ddysgu](#) lefel uchel i'w defnyddio gan bob Ymatebwr Cyntaf.

11a. Oes gennych chi dystiolaeth neu enghreifftiau o fodelau neu ddeunyddiau hyfforddi ynglŷn â sut i adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern yr ydych chi wedi canfod eu bod yn effeithiol?

- ☐ Oes
- ☐ Nac oes
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRO - OS 'OES' i 'tystiolaeth neu enghreifftiau o fodelau hyfforddi']

11b. Disgrifiwch pam eich bod chi'n credu bod y modelau neu'r deunyddiau hyfforddi hyn yn effeithiol.

Mae gennym ddiddordeb mewn clywed am bethau yr oeddech chi'n teimlo oedd yn effeithiol o ran sut y cyflwynwyd yr hyfforddiant (e.e. wyneb yn wyneb/ar-lein), pwy a'i cyflwynodd a pha bynciau a themâu a gwmpeswyd gan yr hyfforddiant neu'r deunyddiau. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]*

Profiad dioddefwyr a goroeswyr o adnabod cychwynnol

Mae adnabod cychwynnol dioddefwyr posibl yn cyfeirio at sefyllfaoedd lle mae gweithwyr proffesiynol yn adnabod dangosyddion caethwasiaeth fodern am y tro cyntaf. Mae adnabod

cychwynnol yn gam hanfodol yn ymateb caethwasiaeth fodern y DU, gan bennu'n aml a yw unigolion yn cael eu hatgyfeirio i'r Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM).

Ar gyfer pob ymatebydd:

12. Beth ydych chi'n meddwl all helpu dioddefwyr a goroeswyr caethwasiaeth fodern i deimlo'n ddiogel a chael cefnogaeth yn ystod y rhyngweithiad cyntaf â gweithwyr proffesiynol neu wasanaethau a allai adnabod dangosyddion o gamfanteisio? *Gall hyn gynnwys, er enghraifft, yr amgylchedd y mae'r rhyngweithiad hwn yn digwydd ynddo, a'r mathau o hyfforddiant y gallai fod eu hangen ar weithwyr proffesiynol rheng flaen i gefnogi ymgysylltu diogel. [Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]*

ADNABOD FFURFIOL

Pan fydd Sefydliadau Ymatebwyr Cyntaf (FROs) wedi atgyfeirio unigolion at y Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM), mae'r Awdurdodau Cymwys yn dechrau proses gwneud penderfyniadau i bennu statws dioddefwr ac adnabod pobl yn ffurfiol fel dioddefwyr caethwasiaeth fodern.

Bwriad y cam rhwng penderfyniad Seiliau Rhesymol (RG) cadarnhaol a phenderfyniad Seiliau Terfynol (CG) yw cefnogi adferiad a chaniatáu casglu ac asesu tystiolaeth i lywio penderfyniad terfynol ar statws dioddefwr. Mae'r cyfnod hwn - a elwir yn aml yn gyfnod myfyrio ac adfer - hefyd yn darparu amddiffyniad rhag cael eu symud o'r DU ac yn cychwyn mynediad at ystod o hawliau cymorth, gan gynnwys llety, cymorth ariannol, gofal iechyd a chynghor cyfreithiol. Fodd bynnag, mae'n bwysig nodi nad yw'r cyfnod hwn o amddiffyniad a chefnogaeth o bosibl yn berthnasol mewn achosion lle gwneir Gwaharddiad Trefn Gyhoeddus neu Drwgffydd, fel y nodir o dan Adran 63 o Ddeddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022. Bwriad y darpariaethau hyn yw eithrio unigolion sy'n peri bygythiad i drefn gyhoeddus neu y canfyddir eu bod wedi gwneud hawliadau amhriodol.

Cyfrifoldeb dros adnabod ffurfiol

Ar hyn o bryd, cynhelir y broses gwneud penderfyniadau NRM ar lefel ganolog a chenedlaethol gan Awdurdodau Cymwys y Swyddfa Gartref (ar wahân i [safleoedd peilot datganoli plant](#), lle gwneir penderfyniadau gan strwythurau amlasiantaeth ac yna maent yn cael eu sicrhau o ran ansawdd a'u cyfleu i ddioddefwyr posibl gan Awdurdodau Cymwys y Swyddfa Gartref).

Yn hanesyddol, roedd gan Ganolfan Masnachu Pobl y DU (sydd bellach yn rhan o'r Asiantaeth Trosedd Genedlaethol) ac Asiantaeth Ffiniau'r DU (sydd bellach yn Fisâu a Mewnfudo'r DU) gyfrifoldeb am wneud penderfyniadau NRM. Yn 2019, trosglwyddwyd cyfrifoldeb am bob penderfyniad statws dioddefwr NRM i'r Swyddfa Gartref wrth greu'r Awdurdod Cymwys Sengl (SCA). Cyflwynwyd yr Awdurdod Cymwys Gorfodi Mewnfudo (IECA) yn 2021 gyda chyfrifoldeb am garfan benodol o atgyfeiriadau NRM i oedolion (fel y nodir ym Mhennod 4 o'r [Canllawiau Statudol Caethwasiaeth Fodern](#)).

Mae tri model a gydnabyddir yn eang a ddefnyddir yn rhyngwladol i strwythuro adnabod ffurfiol dioddefwyr caethwasiaeth fodern a masnachu pobl: **canolog, datganoledig (neu ranbarthol), ac aml-asiantaeth**.

- Mewn model canolog, un awdurdod cenedlaethol, fel adran o'r llywodraeth neu gorff cydlynu dynodedig, sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau ffurfiol ar adnabod.
- Mae model datganoledig neu ranbarthol yn dirprwyo cyfrifoldeb am wneud penderfyniadau ffurfiol ar adnabod i awdurdodau rhanbarthol neu leol.
- Mae model aml-asiantaeth yn cynnwys proses gwneud penderfyniadau ar y cyd ar gyfer penderfyniadau ffurfiol ar adnabod, fel arfer trwy banel o asiantaethau statudol, sefydliadau cymdeithas sifil, a lle bo'n briodol, goroeswyr.

Nid yw'r modelau hyn yn eithrio ei gilydd, gyda rhai systemau'n mabwysiadu dulliau hybrid sy'n cyfuno elfennau o ddau fodel neu fwy. Er enghraifft, gall strwythur datganoledig ymgorffori paneli aml-asiantaeth i wella gwneud penderfyniadau lleol gydag arbenigedd ac atebolrwydd ehangach. Enghraifft o hyn yn ymarferol yw'r peilot gwneud penderfyniadau datganoledig ar gyfer plant sydd ar waith ar hyn o bryd mewn 20 ardal leol, gan adlewyrchu model hybrid o'r fath, gan gyfuno prosesau dan arweiniad awdurdodau lleol â mewnbwn aml-asiantaeth i gefnogi penderfyniadau adnabod ar gyfer plant.

13a. Beth yw eich barn chi ar fanteision ac anfanteision y model canolog presennol, lle mae penderfyniadau statws dioddefwr caethwasiaeth fodern ar gyfer oedolion a phlant yn cael eu gwneud gan Awdurdodau Cymwys cenedlaethol (e.e. SCA/IECA)?

[Testun Rhydd, uchafswm o 500 gair]

13b. Beth yw eich barn chi ar fanteision ac anfanteision datganoli gwneud penderfyniadau statws dioddefwr caethwasiaeth fodern ar gyfer oedolion a phlant i asiantaethau rhanbarthol neu leol? Mae gennym ddiddordeb arbennig mewn tystiolaeth am allu a pharodrwydd asiantaethau lleol i wneud y penderfyniadau hyn. *[Testun Rhydd, uchafswm o 500 gair]*

13c. Beth yw eich barn chi ar fanteision ac anfanteision ymwneud amlasiantaethol â phenderfyniadau ynghylch statws dioddefwr caethwasiaeth fodern ar gyfer oedolion a phlant? *[Testun Rhydd, uchafswm o 500 gair]*

13d. Mewn model gwneud penderfyniadau amlasiantaethol, pa sefydliadau neu weithwyr proffesiynol ydych chi'n credu y dylent fod yn rhan o'r broses gwneud penderfyniadau ar gyfer achosion oedolion a phlant? *[Cwymplen. Rhowch restr yn nhrefn pwysigrwydd (1 = pwysicaf)].*

Sefydliad / Gweithiwr Proffesiynol	Achosion Oedolion (Rheng 1–5)	Achosion Plant (Rheng 1–5)
Awdurdodau Lleol / Ymddiriedolaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol		

Sefydliad / Gweithiwr Proffesiynol	Achosion Oedolion (Rheng 1–5)	Achosion Plant (Rheng 1–5)
Yr Heddlu / Gorfodi'r Gyfraith		
GIG / Darparwyr Gofal Iechyd		
Gwasanaethau Iechyd Meddwl		
Darparwyr Cymorth		
Cyrff Anllywodraethol		
Darparwyr Cymorth Cyfreithiol / Cyfreithwyr Mewnfudo		
Cynrychiolwyr y Swyddfa Gartref (e.e. SCA / IECA)		
Cynrychiolwyr Goroewyr neu Brofiadau Byw Arall (nodwch): _____		
Arall (Nodwch):		

13e. A ydych chi'n credu bod rhai mathau o atgyfeiriadau NRM (e.e. ar gyfer y rhai sy'n profi camfanteisio dramor yn unig, y rhai sy'n profi camfanteisio yn y DU yn unig, gwahanol fathau o gamfanteisio) yn fwy addas ar gyfer unrhyw un o'r modelau gwneud penderfyniadau penodol? Eglurwch eich rhesymeg. *[Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]*

Darparu Gwybodaeth i Gefnogi Penderfyniadau NRM

Mae adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern yn ffurfiol yn gymhleth yn ei hanfod ac yn aml mae angen ymholiadau manwl a sensitif. Mae angen seilio penderfyniadau ar dystiolaeth gadarn heb oedi penderfyniadau, gan sicrhau bod gan y rhai sy'n darparu gwybodaeth i lywio gwneud penderfyniadau ddigon o amser i ddarparu'r wybodaeth hon. Mae'r cwestiynau hyn yn ceisio archwilio sut y gall y broses fod yn ystyriol o drawma, gan gynnal yr uniondeb a'r trylwyrdd dystiolaethol sy'n ofynnol ar gyfer gwneud penderfyniadau teg a chywir.

14a. Pa newidiadau a allai helpu i wella'r broses o gasglu a rhannu gwybodaeth gyda'r Awdurdodau Cymwys i lywio penderfyniadau ar statws dioddefwr ar ôl i atgyfeiriad cychwynnol gael ei wneud (h.y. penderfyniadau Seiliau Rhesymol a Seiliau Terfynol, ac unrhyw ailystyriaethau o'r penderfyniadau hyn), gan alluogi'r penderfyniadau hyn i gael eu gwneud mewn ffordd amserol ac effeithlon? *[Testun Rhydd, uchafswm o 500 gair]*

14b. A ofynnwyd i chi neu'ch sefydliad ddarparu gwybodaeth i Awdurdodau Cymwys y Swyddfa Gartref ar ôl i benderfyniad Seiliau Rhesymol gael ei wneud, i gefnogi penderfyniad NRM?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRAU – gofynnwch OS OES]:

14c. Beth sydd wedi gweithio'n dda? *[Testun Rhydd, uchafswm o 250 gair]*

14d. Beth sydd wedi gwneud pethau'n anoddach wrth ddarparu gwybodaeth i gefnogi penderfyniad? *[Testun Rhydd, uchafswm o 250 gair]*

Profiadau o'r Broses Adnabod a Phenderfyniadau ar Seiliau Terfynol

Mae proses Adnabod y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM) presennol yn cynnwys dau bwynt penderfynu allweddol:

- Penderfyniad **Seiliau Rhesymol (RG)**, sy'n darparu mynediad cychwynnol at gefnogaeth ac amddiffyniad tra bod rhagor o dystiolaeth yn cael ei chasglu.
- Penderfyniad **Seiliau Terfynol (CG)**, sy'n penderfynu'n ffurfiol a yw unigolyn yn ddioddefwr caethwasiaeth fodern neu fasnachu pobl.

Mae'r cyfnod rhwng y penderfyniadau hyn - a elwir yn aml yn gyfnod myfyrio ac adfer - yn cynnig amddiffyniad rhag cael eich symud o'r DU a mynediad at ystod o hawliau cymorth. Fodd bynnag, efallai na fydd y cyfnod hwn yn berthnasol mewn achosion lle gwneir Gwaharddiad Trefn Gyhoeddus neu Drwgffydd, fel y nodir o dan Adran 63 o Ddeddf Cenedligrwydd a Ffiniau 2022.

Mae'r penderfyniad Seiliau Terfynol (CG) yn nodi diwedd ffurfiol y broses adnabod Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (NRM). Gall penderfyniad CG cadarnhaol arwain at yr hawliau canlynol, yn dibynnu ar amgylchiadau unigol:

- **Ystyriaeth o roi 'Caniatâd Dros Dro i Aros i Ddioddefwyr Masnachu Pobl neu Gaethwasiaeth'.** *Penderfyniad mewnffudo a all roi caniatâd i aros yn y DU am gyfnod cyfyngedig, yn seiliedig ar anghenion ac amgylchiadau unigol. Os rhoddir Caniatâd Dros*

*Dro i Aros, mae hyn yn rhoi'r hawl i weithio a chael arian cyhoeddus, caniateir astudio yn amodol ar rai amodau.*¹⁰

- **Gall mynediad parhaus at gymorth ddod i ben oni bai bod unigolion yn gymwys i gael cymorth parhaus drwy wasanaethau statudol i blant neu oedolion, yn dibynnu ar anghenion unigol.**¹¹ *Cymorth gan wasanaethau'r llywodraeth, gan gynnwys ar sail angen, gofal iechyd, tai, cymorth materol neu ariannol a gweithiwr cymorth.*
- **Cymhwysedd i wneud cais am y Cynllun lawndal am Anafiadau Troseddol.**¹² *lawndal ariannol posibl am niwed a achosir gan drosedd dreisgar yn y DU.*
- **Cymhwysedd i wneud cais am y Cynllun Dychweliadau Gwirfoddol.**¹³ *Cymorth i ddychwelyd i wlad gartref, gan gynnwys teithio a chymorth ariannol posibl, lle nad oes caniatâd i aros yn y DU.*
- **Yn ogystal, mae gan y rhai sy'n derbyn penderfyniad CG negyddol hawl i ofyn am ailystyried penderfyniad CG negyddol o fewn 30 diwrnod calendr, o dan seiliau penodol.**¹⁴

Ar gyfer POB math o ymatebydd

15. Ydych chi'n credu bod cael dau benderfyniad yn y Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol (Seiliau Rhesymol ac yna Seiliau Terfynol) yn cefnogi adnabod dioddefwyr caethwasiaeth fodern yn effeithiol? [Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]

[LLWYBRO - OS 'YDW' i ateb fel 'dioddefwr / goroeswr / person â phrofiad bywyd' i C1]

16a. YNA: DEWISOL A ydych chi wedi cael eich atgyfeirio o'r blaen at y Mecanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol ac wedi derbyn penderfyniad sail derfynol cadarnhaol?

- ☐ Ydw
☐ Nac ydw
☐ Ddim yn siŵr

¹⁰ Y Swyddfa Gartref (2025) Caniatâd dros dro i aros: ystyriaethau ar gyfer dioddefwyr masnachu mewn pobl neu gaethwasiaeth, a gyhoeddwyd 9 Mehefin 2025. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/temporary-permission-to-stay-for-victims-of-human-trafficking-and-slavery-caseworker-guidance>

¹¹ Y Swyddfa Gartref (2025) Caethwasiaeth Fodern: canllawiau statudol ar gyfer Cymru a Lloegr (o dan adran 49 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015) a chanllawiau anstatudol ar gyfer yr Alban a Gogledd Iwerddon, a gyhoeddwyd ar 2 Mehefin 2025. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/modern-slavery-how-to-identify-and-support-victims/modern-slavery-statutory-guidance-for-england-and-wales-under-s49-of-the-modern-slavery-act-2015-and-non-statutory-guidance-for-scotland-and-northe#bookmark19>

¹² Awdurdod lawndal am Anafiadau Troseddol a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder (2014) lawndal am anafiadau troseddol: canllaw, a gyhoeddwyd 26 Mawrth 2014. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/guidance/criminal-injuries-compensation-a-guide>

¹³ Cael cymorth i ddychwelyd adref os ydych chi'n fewnfudwr yn y DU. GOV.UK. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/return-home-voluntarily>

¹⁴ Y Swyddfa Gartref (2025) Caethwasiaeth Fodern: canllawiau statudol ar gyfer Cymru a Lloegr (o dan adran 49 o Ddeddf Caethwasiaeth Fodern 2015) a chanllawiau anstatudol ar gyfer yr Alban a Gogledd Iwerddon, a gyhoeddwyd ar 2 Mehefin 2025. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/modern-slavery-how-to-identify-and-support-victims/modern-slavery-statutory-guidance-for-england-and-wales-under-s49-of-the-modern-slavery-act-2015-and-non-statutory-guidance-for-scotland-and-northe#bookmark19>

☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRO - Os YDW i 'dioddefwr / goroeswr / person â phrofiad bywyd' AC YDW i 'A ydych chi wedi cael eich atgyfeirio o'r blaen at y Mekanwaith Atgyfeirio Cenedlaethol ac wedi derbyn penderfyniad sail derfynol cadarnhaol?']

16b. Gan feddwl am eich profiad eich hun, beth oedd derbyn penderfyniad Seiliau Terfynol (CG) cadarnhaol yn ei olygu i chi'n bersonol? Er enghraifft, a newidiodd sut roeddech chi'n teimlo am eich sefyllfa? [Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]

[LLWYBRO - OS atebwyd YDW i 'Fel cynrychiolydd NGO neu sefydliad cymdeithas sifil yn y DU' yng Nghwestiwn 1]

17a. YNA 'A ydych chi neu'ch sefydliad yn darparu gwasanaethau cymorth yn uniongyrchol i bobl sydd wedi cael eu hatgyfeirio i'r NRM?'

- ☐ Ydw/ydy
- ☐ Nac ydw/nac ydy
- ☐ Ansicr
- ☐ Ddim eisiau ateb

[LLWYBRO - OS 'YDW/YDY' i 'A ydych chi neu'ch sefydliad yn darparu gwasanaethau cymorth yn uniongyrchol i bobl sydd wedi cael eu hatgyfeirio i'r NRM?' NEU 'YDW' i 'A ydych chi'n Ymatebwr Cyntaf dynodedig' yn C1]

17b. O'ch safbwynt chi fel darparwr cymorth neu Ymatebwr Cyntaf, pa effaith sydd gan benderfyniad Seiliau Terfynol cadarnhaol ar yr unigolion rydych chi'n eu cefnogi? Er enghraifft, ydych chi wedi sylwi ar wahaniaethau yn y ffordd y mae penderfyniad Seiliau Terfynol cadarnhaol yn cael ei brofi yn ôl sefyllfa unigol pobl, er enghraifft eu hoedran, rhywedd neu statws mewnfudo? [Testun rhydd, uchafswm o 500 gair]

Diolch am eich mewnbwn

Rydym yn gwerthfawrogi'n fawr eich bod wedi cymryd yr amser i rannu eich barn a chyfrannu at y Galwad hwn am Dystiolaeth.

Noder, er y bydd pob ymateb yn cael ei adolygu a'i ystyried yn ofalus, na fyddwn yn gallu darparu ymatebion unigol.

Ni fyddwn yn gallu prosesu gwybodaeth am achosion unigol os caiff ei darparu drwy'r Galwad hwn am Dystiolaeth.

Gallwch adrodd am gaethwasiaeth fodern fel aelod o'r cyhoedd, neu adrodd amdano'ch hun os ydych chi'n ddioddefwr posibl. Ffoniwch 999 mewn argyfwng. Os nad yw'n argyfwng, gallwch ffonio Llinell Gymorth Caethwasiaeth Fodern a Chamfanteisio'r DU (a redir gan yr elusen Unseen) ar 0800 0121 700 neu [adrodd amdano ar-lein](#).

Diolch unwaith eto am eich cyfranogiad.